

Харламов Михайло Іванович, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін Національного університету цивільного захисту України (м. Харків).

Формування гуманітарної культури студентів міста Харкова.

Протягом всієї історії людства культура була фактором облагородження людини, виявлення того позитивного, що закладено в ній. В культурі суспільства фіксувалися досягнення людини в галузі пізнання себе, суспільства, природи, в творчому перетворенні духовного життя суспільства та його речового, матеріального середовища.

Гуманітарна культура – це, в першу чергу, пізнання, засвоєння та розвиток духовного (тобто нематеріального) світу людини, тих притаманних лише людині специфічних якостей, що відрізняють його від інших живих істот, це пробудження та звеличення людського в людині [1. с. 10].

Гуманітарна культура – це культура бачення людини та його творення, що робить особистість суб'єктом регіональної, національної та світової культури. Предметом гуманітарної культури є не тільки внутрішній світ людини, але й суспільство – суспільна свідомість в тій її частині, що відображує успіхи людства в пізнанні духовної та соціальної сутності людини та специфічних, притаманних лише людині форм діяльності.

Гуманітарна культура як інтегративне утворення включає в себе різноманітні сфери культури, об'єднані поняттям «буття людини». Це культура моральна та правова, соціально-політична, художньо-естетична, комунікативна, психологічна, валеологічна, екологічна тощо. В гуманітарній культурі всі вказані сфери мають спільну основу – гуманістичну етику. Гуманістична етика – це філософське вчення про людину як головну земну цінність. При цьому обґрунтовується, що метою життя людини є саморозвиток, розкриття та реалізація закладених у ньому творчих здібностей. Як стверджував відомий філософ ХХ сторіччя Еріх Фромм, який

розробляв проблеми гуманістичної етики , «вміння жити» - це вміння творчої самореалізації [2. с. 27].

Проблеми формування гуманітарної культури у представників української нації є достатньо актуальними на теперішній час. Особливо дані аспекти повинні досліджуватися у представників молодого покоління українців, в першу чергу серед студентства.

В Національному університеті цивільного захисту України (місто Харків) на базі кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін проводиться науково-дослідна робота з теми «Формування гуманітарної культури студентів та курсантів НУЦЗУ». Окремими з напрямів роботи є дослідження впливу Інтернет – ресурсів, впливу художньої літератури та фільмів на формування гуманітарної культури молоді НУЦЗУ.

У дослідженні впливу вищезазначених факторів на гуманітарну культуру молоді, здійсненому співробітниками кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін приймали участь у 2010 – 2013 роках близько 500 курсантів та студентів 1-5 курсів, які відповідали на ряд питань. Після обробки отриманих даних були отримані певні результати, що достатньо чітко висвітлили характеристики впливу літератури, відеофільмів та інтернету на формування гуманітарної культури молоді Національного університету цивільного захисту України.

Так переважна більшість опитаних респондентів (98 %) мають інформацію про те, що в Інтернеті можна віднайти корисну інформацію з різноманітних галузей науки, включаючи філософію, мистецтвознавство, естетику, педагогіку, культурологію тощо, тобто базових складових сфер гуманітарної культури. До того ж майже усі опитувані використовували Інтернет – ресурси для здобуття інформації з вищезазначених проблематик. Хоча при цьому 72 % опитуваних респондентів зізналися в тому, що пріоритетною метою здобуття знань з гуманітарних дисциплін було написання доповідей, рефератів та курсових робіт.

Слід зазначити, що враховуючи специфіку Національного університету цивільного захисту, тобто його профільну технічну спрямованість, необхідно зауважити, що більшість курсантів та студентів все ж таки цікавляться гуманітарними питаннями, тобто формування гуманітарної культури молоді університету здійснюється на належному рівні. Велику роль у формуванні гуманітарної культури молоді здійснюють викладачі та куратори, які в своїй роботі також використовують можливості всесвітньої інформаційної мережі.

В контексті формування гуманітарної культури молоді використання літератури є також значущим. 98 відсотків опитуваних використовували друковану літературу для отримання інформації про надбання світової та української культури та мистецтва. Однак близько 80 відсотків респондентів визнали, що метою отримання даної інформації є підготовка до занять. Серед жанрів художньої літератури найбільш популярними є фентезі, детектив, роман. Нажаль книги з історичним та мистецьким наповненням не мають популярності серед молоді Харкова. Перегляд відеофільмів також свідчить про зниження інтересу студентів до документальних, наукових та науково-популярних фільмів. Серед пріоритетних жанрів є – фільми жахів, фентезі, бойовики. І хоча дослідження проводилося лише на базі одного з вузів Харкова, можна з великою долею вірогідності, що подібні результати можна отримати і в інших вищих навчальних закладах нашого міста.

Виходячи з отриманих результатів можна прийти до деяких висновків. Інтернет отримує все більшу популярність, тому його використання для ефективного формування гуманітарної культури сучасного студентства є необхідним і вкрай важливим. Нажаль книги втрачають вплив на формування культури молодої людини, однак просвітницька робота викладачів, кураторів, батьків, засобів масової інформації повинна проводитися у дусі необхідності використання літератури взагалі, та художньої літератури зокрема. Тим більше, що з великою частиною надбань світової та української культури можна ознайомитися лише прочитавши книгу. Необхідно активніше впроваджувати в навчальний процес перегляд корисних та цікавих

відеофільмів, щоб змогли зацікавити студентів, дати поштовх до наступних творчих пошуків.

Література.

1. Гуманитарная культура личности - основа и цель современного образования: Монография. — СПб.: Изд-во «Союз», 2008. — 119 с.
2. Фромм Э. Человек для себя. Иметь или быть? Пер. с англ. А. А. Чернышевой. — Минск, 1997. — 215 с.